

Čítanie vecného textu pre Žabkoškolákov:

Čmeľ zemný (latinsky BOMBUS, hovorovo čmeliak) patrí k lietajúcemu hmyzu, pod čeľaď včelovité. Je veľký 24 až 28 mm. Často sa vyskytuje na trávnatých stráňach, lúkach a poliach. Obyčajne hniezdi v zemných dierach. V hniezde čmeliakov ich nie je viac ako 300. Je zákonom chránený, lebo je významný opelovač. Čmele sú zaujímavé tým, že **svojím dlhým jazykom dokážu opelovať kvety ako napr. ďatelinu**, ktorú nedokážu opeliť iné včely.

Hniezdo zakladá prezimujúca samička, ktorú voláme kráľovná. Vyhľadá si ukryté miesto na zemi. Zberá na chlpaté telo veľa peľu, ktorý potrebuje na výstelku voskového hniezdočka. Doň potom znesie väčší počet vajíčok. Vosk produkuje zo zvláštnych žliaz na zadočku.

Čmelička matka svoje larvy prikrmuje novou potravou. Z kukly sa vyľiahnu menšie samičky, ktorým hovoríme robotnice. Stavajú nové bunky, upratujú a znášajú z kvetov potravu. Ďalšie samičky začnú tiež znášať vajíčka, z ktorých sa vyľiahnu samčeky.

Pikošky: Ďalším druhom je **čmeľ chrastavcový**. Kráľovná si hniezdo zakladá v dierach krtov a hlodavcov. Bežný je **čmeľ roľný**. Hniezdo si stavia v dierach či na povrchu pod machom. Často mu v hniezde parazituje **čmeľ ľadový**. Asi najväčší je **čmeľ väčší**. Podobá sa na čmeľa zemného. Nachádzame ho vo vyšších, vlhkých a chladných polohách, je vzácnejší.

Zo stránky: <http://www.pozaskolu.sk/static/skolienka/kamarati.html>
<https://polovnictvo-rybarstvo.pluska.sk/polovnictvo/cmeliaky>

ČMEĽ ZEMNÝ

- Patrí medzi bezstavovce. Je to hmyz.
- Žije v spoločenstvách – kolóniách na trávnatých lúkach a medziach.
- Obyčajne hniezdi v zemných dierach alebo pod koreňmi.
- Má zavalité, husto ochlpené telo.
- Je čierno-žltej farby. Koniec bruška má biely.
- Čmeľ používa žihadlo len veľmi zriedka.
- Má dlhý ciciak, pomocou ktorého sa živí nektárom a nahromadeným peľom.
- Čmeľ má veľký význam pre ľudí a rastlinstvo. Patrí medzi dôležitých opelovačov poľných i voľne žijúcich rastlín. Dokáže opeliť aj kvety, ktoré včely opeliť nedokážu, napríklad ďatelinu.
- Koncom jesene zahynú všetky robotnice aj samčeky čmeľa. Prezimujú iba matky, ktoré na jar zakladajú nové spoločenstvo kladením vajíčok.

Otázka pre Teba:

Aký je rozdiel medzi pichnutím včelou a čmeľom? (Pozri Múdrosti detektívov, s.84)

.....

.....

Poznáš časti tela čmeľa?

Uč. str, 84

5 a) Vyrieš križovku.
b) Dopíš do vety slovo z tajničky: *Veľa čmeľov zahynie* _____ *suchej trávy.*

- Koník vydáva trením stehien o krídla... zvuk.
- Križiak sa živí najmä lietajúcim hmyzom, je to...
- Križiak chytá korisť do...
- Čmeľ používa veľmi zriedka...
- Čmeľ je dôležitý... ďateliny a iných rastlín.
- Koník sa živí najmä bylinami, je to...
- ... žľaza slúži križiakovi na omráčenie koristi.
- Koník má zadné nohy prispôbené na...
- Čmeľ žije v...
- Križiak dostal pomenovanie podľa svetlých škvrn, ktoré vytvárajú...
- Čmeľ sa živí peľom a...

1.				Ř	Z	G			Ý
2.	H	M		Z					C
3.				V		Č		N	
4.			H	D	L				
5.		P			V		Č		
6.	B					Ž	R		C
7.	J		D						
8.	S	K				IE			
9.	S	P		L		Č			CH
10.						Ž			
11.	N		K	T					

Dokresli druhú polovicu tohto čmeľa:

13. V názvoch ľudových piesní nájdí osobné prívlastňovacie zámená.

SJL, Uč. 97

*Moja mamka niečo má
Na tom našom dvore*

*Pod tým našim okienečkom...
Na tej našej Oravienke*

14. Osobné zámená roztried' na základné a prívlastňovacie.

ja
my
vás

moja
im
môj

s tvojimi
ona
tvojím

naším
jemu
vám

Základné:.....

Prívlastňovacie:.....

15. Do viet doplň vhodné zámená.

moja, ju, v nej, tvojím, ho, ich

Suseda odcestovala večer. Stretli sme pred kostolom.
Slávka napísala inzerát. Uverejnili v školskom časopise.
Futbalisti sa stretli v klubovni. Stretávajú sa po každom zápase.
Piataci našli na ihrisku futbalovú loptu. Bola to lopta.
Otecko nám priniesol jahody. Dostal od svojho kolegu.
Jeho auto je pokazené. Pôjdeme autom.

Nakresli na papier vtipný obrázok čmelíčka a napíš do bubliny, ako môže tvoj čmel' pozdraviť ľudí:

Zámená - rozdelenie

Osobné - základné – ja, ty, my....
- prívlastňovacie – môj, tvoj...

Zvratné - základné - sa
- prívlastňovacie - svoj

Ukazovacie - ten ,tá, to...

Opytovacie - kto? čo? aký?...

Vymedzovacie - ten istý, každý, iný...

Neurčité - niekto, niečo, ktosi, čosi...